

EK akiratyje – šimtai neteisėtų mokesčių išaiškinimų

Publikuota: 2015-11-16

Autorius: VYTAUTAS V. ŽEIMANTAS

Europos Komisija (EK) apkaltino Liuksemburgą ir Nyderlandus, jog šių šalių teikiami mokesčių išaiškinimai pažeidžia lygios konkurencijos teises. Tokių išaiškinimų išduota šimtai. Liuksemburgui tokia praktika padėjo sukurti didžiausią pasaulyje gerovę.

Šių metų spalį EK konstatavo, jog Liuksemburgo bendrovei „Fiat“ suteiktos mokesčių lengvatos yra neteisėta valstybės pagalba. Neteisėtai tokią pagalbą bendrovei „Starbucks“ suteikė ir Nyderlandai (<http://vz.lt/vadyba/finansai->

apskaita/2015/10/21/es-starbucks-ir-fiat-chrysler-turi-grazinti-po-20-30-mln-eur). Šių šalių bendrovėms išduoti mokesčių aiškinamieji raštai leido joms gerokai sumažinti mokesčių našta.

„Šalys neturėtų kurti individualių mokestinių skatinimo schemų, nes tai iškreipia sąžiningą konkurenciją“, – teigia Edvinas Elzbergas, „Deloitte“ Mokesčių ir teisės departamento projektų vadovas.

EK 2014 m. pradėjo tyrimus dėl Europos Sąjungos valstybių narių skirtos valstybės pagalbos kompanijoms „Apple“ (Airijoje), „Starbucks“ (Nyderlanduose), „Fiat“ ir „Amazon“ (Liuksemburge). EK įtarė, kad tarptautinėms korporacijoms keliolika metų taikytos mokesčių lengvatos, kurių negavo šių įmonių konkurentai.

„Fiat“ ir „Starbucks“ į šalių biudžetus esą nesumokėjo po 20-30 mln. Eur.

EK įpareigojo nacionalinius mokesčių administratorius atgauti nesumokėtus mokesčius, panaikinant nesąžiningą konkurencinį pranašumą ir peržiūrėti panašius mokesčių išaiškinimus, suteiktus kitoms įmonėms.

„Pasitvirtinę kaltinimai dėl savo dydžio sukėlė didžiulį ažiotažą, – teigia p. Elzbergas. – Komisija ir toliau žada tirti šalių narių nacionalinių mokesčių administratorių aiškinamuosius raštus, kurie buvo pateikti tarptautinėms įmonėms.“

Tapo turtingiausia valstybe

Vien tik Tarptautinio tiriamosios žurnalistikos susivienijimo („The International Consortium of Investigative Journalists“) gauti duomenis rodo, jog Liuksemburgas nuo 2002 m. iki 2010 m. buvo išdavęs 548 tokio pobūdžio išaiškinimus 340 įmonių.

Dokumentai rodo, jog, tarkime, „Pepsi Bottling Group Inc.“ pervedė 750 mln. USD iš Rusijos į savo bendrovę Liuksemburge, o vėliau į Bermudus nesumokėjusi beveik jokių mokesčių.

Minėtas susivienijimas skaičiuoja, jog daugiau kaip 170 bendrovių iš 500 didžiausių JAV koncernų turi padalinį Liuksemburge. Šioje šalyje galioja nominalus 29% tarifas, tačiau bendrovės sumokėdavo vos 1% mokesčių nuo savo pelno.

Tokie mokesčių išaiškinimai padėjo Liuksemburgui tapti tokio dydžio finansų centru kaip Niujorkas ar Honkongas. Tarptautinio Valiutos Fondo duomenimis, Liuksemburge vienam gyventojui tenka dvigubai daugiau BVP nei JAV ar Prancūzijoje (atsižvelgus į kainų skirtumus).

Anot p. Elzbergo, EK turi teisę peržiūrėti visų ES narių per 10 metų išduotus mokesčių aiškinamuosius raštus ir jeigu bus rasta pažeidimų, gali įpareigoti mokesčių administratorių susigražinti mokesčius bei priskaičiuoti delspinigus.

„Įmonės, gavusios panašius mokesčių išaiškinimus kaip „Fiat Finance and Trade“ ar „Starbucks“, yra itin nepalankioje padėtyje – joms reikia peržiūrėti savo struktūras ir ruošti galimam tyrimui“, – teigia p. Elzbergas.

Lietuva išduoda retai

Kęstutis Lisauskas, EY partneris, pažymi, jog daugiau nei pusė ES šalių turi vienokį ar kitokį įpareigojančių išaiškinimų institutą, tačiau būtent Nyderlandai ir Liuksemburgas, dar Airija teikė daug tokių išaiškinimų.

„Tokia jau mažesniųjų žaidėjų dalis – negali konkuruoti dydžiu, tai bando gudrumu – jeigu teisėjai tai pastebi, jie sušvilpia“, – teigia p. Lisauskas.

Tačiau net ir didžiausios Lietuvos įmonės kol kas yra nedidelės lyginant su pasauliniais banginiais, todėl, anot p. Lisausko, vargu ar kuri Lietuvos įmonė bus gavusi itin palankų mokesčių išaiškinimą dėl savo investicijų dydžio, sukurtų darbų vietų skaičiaus ar pan.

Lietuvoje įpareigojančių išaiškinimų institutas įsteigtas prieš kelerius metus, tačiau Lietuvos mokesčių administratorius vengia išdavinėti įpareigojančius išaiškinimus.

„Tarp tų keliasdešimties išduotų įpareigojančių išaiškinimų, žinoma, gali būti tokių, kurie turi neteisėtos valstybės pagalbos požymių, tačiau žinant VMI atsargumą, vargu ar juose kalbama apie reikšmingas sumas“, – teigia p. Lisauskas.

Kai kurios bendrovės, gavusios joms palankius mokesčių išaiškinimus:

Amazon

Fiat

FedEx

Deutsche Bank

JP Morgan Chase

Procter & Gamble

IKEA

Apple

Eon Group

Gazprom

Coca Cola HBC

Heinz

GlaxoSmithKine

Groupe Rothschild

Pepsi Bottling Group

Šaltinis: „The International Consortium of Investigative Journalists“